

<http://sklep muzyczny24.com/>

Autor: Bohun / Marcin Błoch (Gitarzysci.pl)

Witam, proponuje wam poradnik do czytania nutek, nie odkryje tu przed wami wiedzy tajemnej, jedynie absolutne podstawy, wystarczające jednak, aby się nauczyć z nich grać. Przyznam szczerze, że nie jest to szczególnie wygodne, jednak czasami przydatne. Ponadto znajomość zapisu nutowego wyjaśnia wiele kwestii gitarzystom posługującym się samouczkami, programami typu guitar pro, wyjaśnia jak np. sobie przeskalować piosenkę do danej gamy przy użyciu koła kwintowego, itd, itp :)

Wszystko co napiszę będzie moimi wycieczkami, kopiowanie ich za moją zgodą jest oczywiście dozwolone.

1) Warto zacząć od tego, że oktawa to 12 półtonów

Szkolne 8 dźwięków, które wszyscy znają:

Do Re mi fa sol la Si do

lub jak kto woli

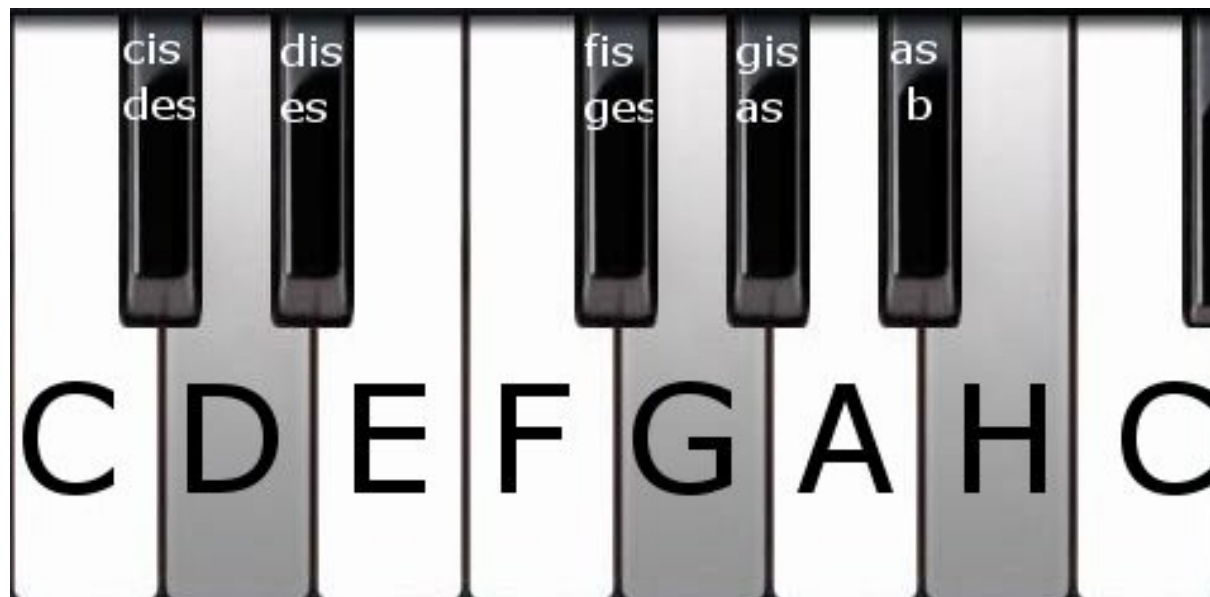
C D E F G A h C

Jest 8, a nie 12 ktoś powie, prawda, tak się przedstawia gamę zazwyczaj, właściwie to mamy tu tylko 7 różnych dźwięków, bo Do(C) się powtarza na końcu. Zaś między parami poszczególnych dźwięków znajdują się ich podwyższenia(obniżenia) wyjątkiem jest para H-C oraz E-F (będę używał raczej literek, bo jest wygodniej) i pełna gama to

C Cis D Dis E F fis G gis A as h lub C des D es E F ges G as A b h

Pierwszy zapis, to dźwięki podstawowe + ich podwyższenia, zaś druga to podstawa + obniżenia, jest to dokładnie to samo, jak to możliwe? zaraz postaram się wyjaśnić.

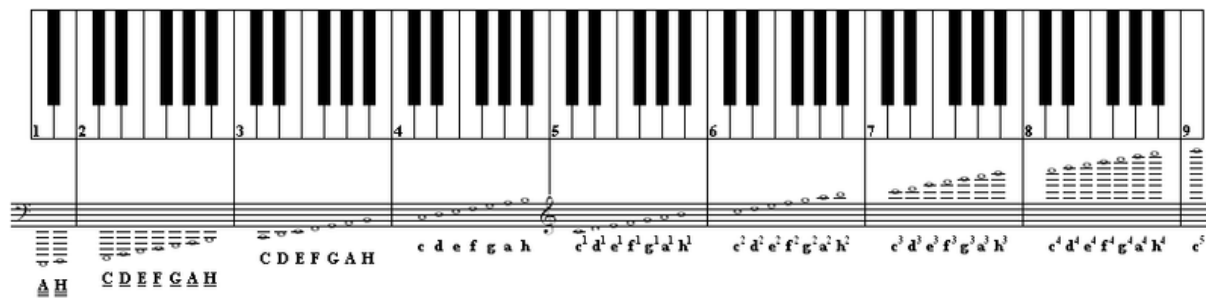
Np. fis i ges to jest dokładnie ten sam dźwięk tylko że fis powstaje z podwyższenia f zaś ges z obniżenia G. Tak samo w przypadku des i cis (podwyższone c, obniżone d) Trudne? Chyba nie, jednak dla opornych proponuje wyobrazić do siebie na podstawie klawiatury fortepianu, rysunek z opisem poniżej :

Wiele osób może spytać czemu „as” jest w dwóch miejscach, a no dlatego że raz jest to właściwie „aes” a raz „ais” ale jak widac głupio to brzmi więc mówi się „as” na oba dźwięki (tak samo „es” a nie „eis”) łatwo też zauważyć to, o czym pisałem wcześniej, że wyjątkami są pary F-G , tłumacząc to z „klawiatury” widac, że nie ma tych „czarnych” klawiszy :) czyli półtonów między nimi, i tak naprawdę jeśli byłby zapis nutowy nakazujący podwyższyć E o pół tonu to będzie to F=eis, tak samo w przypadku H, jest to his = C to samo przy obniżeniu C do ces=H i F obniżone to fes=E, dlatego mamy 12, a nie 14 dźwięków w oktawie.

2) Oktawy

Dlatego też że oktawa ma 12 półtonów, struna E przytrzymana na 12 to nadal E, tylko oktawę wyżej, tak samo brzmi, tylko wyżej. Przy strojeniu gitary nikt się pewnie zbytnio nie zastanawiał czemu przytrzymujemy struny na 5 progu, a no dlatego że jak polecimy o 5 półtonów od H do góry to będzie dźwięk E ! dlatego struna H brzmi na 5 tak samo jak E pusta bo mamy H C cis D dis E ! 5 półtonów :) proszę policzyć, oczywiście po pełnej gamie rozpoczyna się kolejna, tylko z wyższej oktawy, każda z nich ma swoją nazwę, tutaj wspomogę się rysunczkiem z Wiki

Oktawa subkontra (nr 1).

Oktawa kontra (nr 2).

Oktawa wielka (nr 3).

Oktawa mała (nr 4).

Oktawa razkreślina (nr 5).

Oktawa dwukreślina (nr 6).

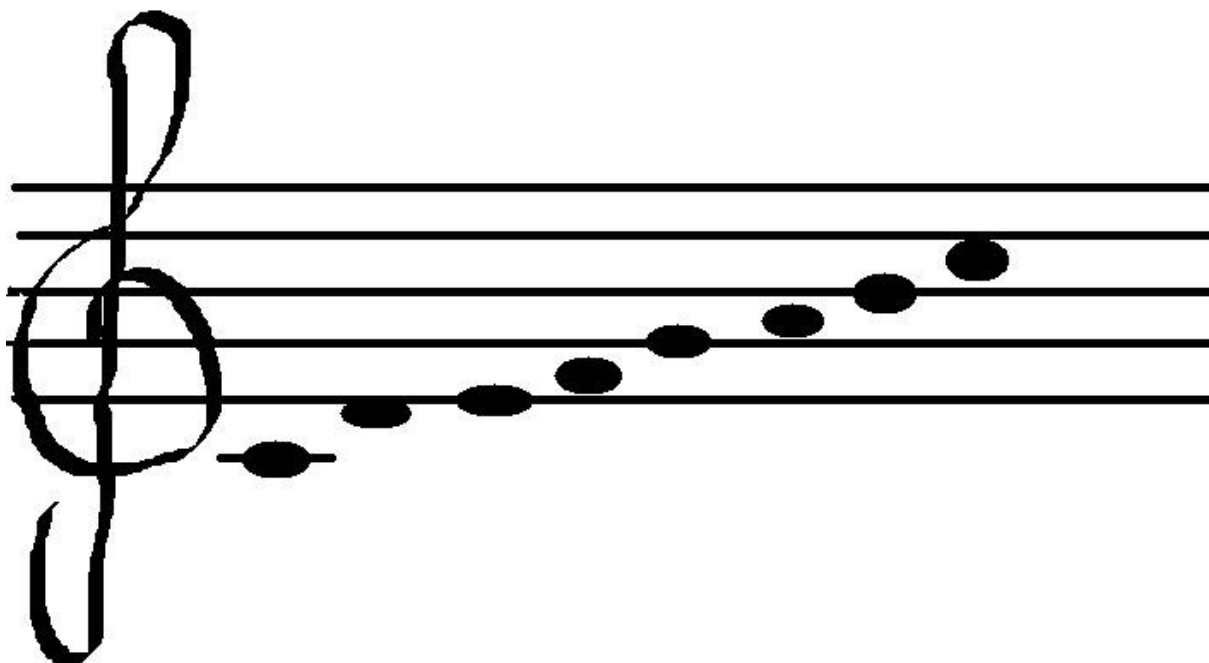
Oktawa trzykreślina (nr 7).

Oktawa czterokreślina (nr 8).

Oktawa pięciokreślina (nr 9).

3) teraz najważniejsze, nutki !

Tu skorzystam z gotowca, samemu mi się już nie chce rysować, na rysunku przedstawiona oczywiście oktawa razkreślina (podstawowa) :

Nie ma podpisu ale to nie szkodzi:

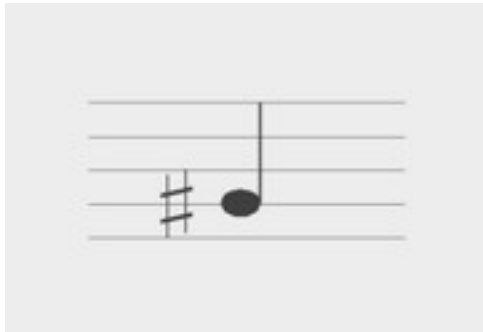
- pierwsza od lewej na „**pierwszej dodanej**” to C,
- zaraz **pod pięciolinia** to D ,
- na **pierwszej lini** leży E
- pierwsze **pole** to F

Następnie naprzemiennie na polach i liniach reszta dźwięków oktawy, ostatnia tu zaznaczona to C, jednak jest to C z kolejnej już oktawy, dwukreślnej. Gdybyśmy chcieli dalej rysować, to oczywiście ostatnim polu E, ostatnia linia F, nad pięciolinia G, potem będzie pierwsza dodana, nutka nad pierwszą dodaną, druga dodana itd... oczywiście im wyżej, więcej dodanych, wyższy dźwięk, wyższa oktawa, w dół też można „dodawać” linie, przy zbyt dużej ilości stosuje się transpozycje w inny klucz (np. basowy) lub przenośniki oktawaowe, ale to już inna bajka.. przy dużej ilości „dodanych” idzie po prostu się pogubić, i liczenie „pól” czy też „lini” w trakcie grania, aby ogarnąć który to dźwięk dla początkującego grajka jest wręcz niemożliwe

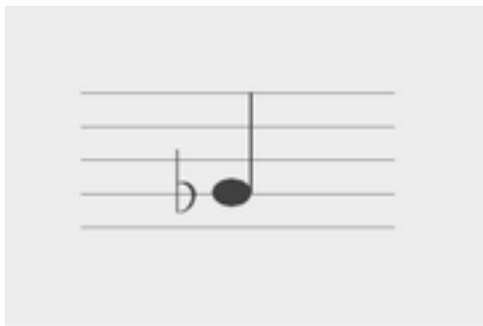
4) Ktos może spytać „a gdzie się podziało cis dis, fis, as itd ..? (czyli bemolki, krzyżyki i kasowniki)

Bardzo proste, wystarczy obok nutki oznaczającej np. „C” dodać znaczek „#” i już mamy cis, tak samo z każdą inną nutką, zaś znaczek „b” (bemol, nie ma go w klawiaturze, przypomina literę „b” – rysunek poniżej) oznacza, że ją obniżamy, czasami przy kluczu pojawiają się te znaczki, np. w miejscu gdzie powinna być nutka „H” ale zaraz blisko klucza, stoi bemol, oznacza to wtedy, że wszystkie „H” które

się pojawią w utworze należy obniżyć do „b” to takie ułatwienie żeby nie pisać przy każdym H (sytuacja ukazana na poniższym rysunku). Czasami może wystąpić też znak „kasownika” wygląda jak taki piorunek, pokazany na obrazku poniżej, gdyż na klawiaturze nie istnieje taki znak. Oznacza on wówczas że ten „przykaz” o obniżeniu/podwyższeniu dźwięku, który stał przy kluczu akurat przy tej konkretnej nucie przy której stoi, nie obowiązuje. Kolejnym przypadkiem jest sytuacja kiedy w konkretnym takcie pojawiają się np. 2 dźwięki F, i pierwszy z nich jest podwyższony/obniżony, wówczas krzyżyk/bemol obowiązuje dla obu dźwięków, o ile przy drugim nie stoi kasownik.

- Krzyżyk przy ćwierćnucie g (podwyższa do „gis”)

- Bemol przy ćwierćnucie g (obniża do „ges”)

- Kasownik przy ćwierćnucie g

Powyżej sytuacja kiedy w całym utworze należy grać nutki „f” jako „fis” oraz drugi obrazek (z bemolami przy kluczu) gdy wszystkie nutki „h” gramy jakos „b”.

A teraz piosenka na trening, czy też po prostu przykład jak czytać

Wlazł ko - tek na pło - tek i mru - ga.
 Ła - dna to pio - se - nka nie - dłu - ga.

Nutki po kolei to G EE F DD C E G

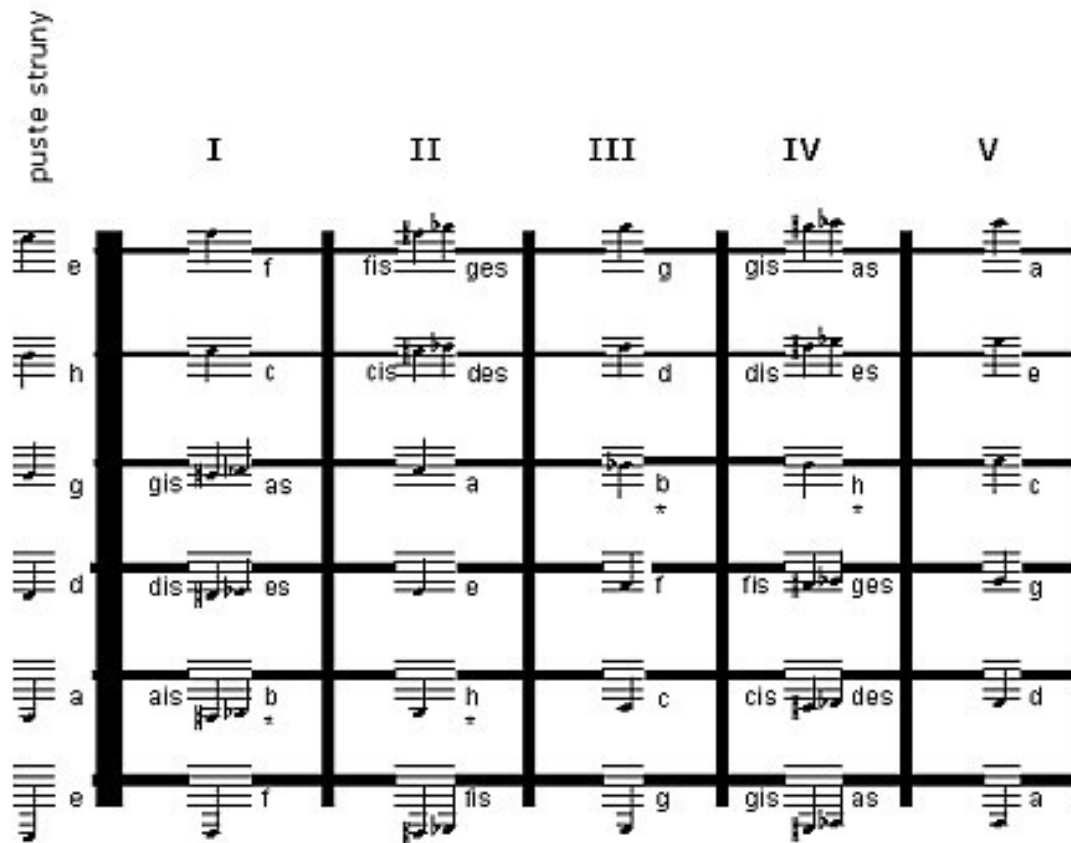
Drugi linijka to G EE F DD C E C

5) A teraz największe zadanie, jak znaleźć te dźwięki na gitarze?? Ha, jest to zadanie niemałe...

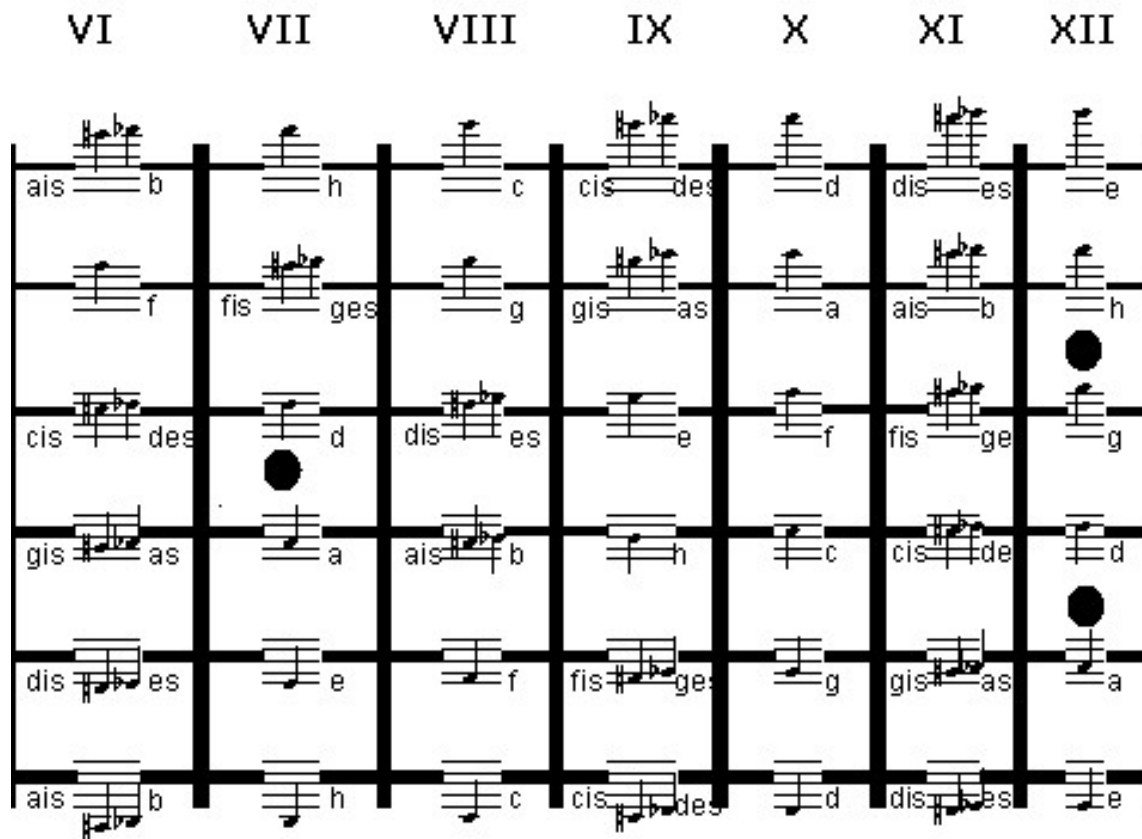
Ale wykonalne oczywiście, wystarczy znaleźć sobie na gitarze „jakies G” dowolne, może być to pusta struna „g” po prostu, i tą sugeruje, gdyż to puste "g" to po prostu oktawa razkreślna, w tej oktawie jest też zapis nutowy. Następnie mamy dzwiek E, oczywiście struny G nie obniżymy, gramy więc E na następnej strunie, niższej, czyli struna „d” ale nas interesuje dźwięk „E” liczymy więc ile jest półtonów od D do E i wybieramy odpowiedni próg. Mamy dźwięki E, es, D po kolei (sciaga wyżej) odpowiedź to oczywiście 2, czyli przytrzymujemy strune „d” na drugim progu, i w ten sposób

opracowywujemy każdy dźwięk, oczywiście wydaje się to być skomplikowane, nudne, niepotrzebne, trudne, czasochłonne itd, bo żeby zagrać ten super utwór trzeba się ostro napocić, ale to po prostu kwestia wprawy.

Aby jednak osoby nie mające pojęcia o muzyce mogły sobie lepiej wyobrazić taki proces szukania tych konkretnych już nutek na gryfie, załączam obrazki, które jak mniemam wiele wyjaśnią, gdyż wiele osób jest wzrokowcami, a wydłużanie tekstu i próba opisanie tego słowami, nie wniesie już nic więcej.

Na powyższym obrazku pierwsza "część" gryfu, z podanymi konkretnymi nutkami łopatologicznie wrysowanymi dźwiękami, szukamy po prostu w zapisie nutowym nutki która znajduje się na tym polu/lini co na powyższym rysunku, przyciskami odpowiedni próg i już !

Dalsza część gryfu :) aby zrozumieć czytanie nutek, wystarczy teraz umiejętnie połączyć te teoretycznie rozważania i wszystko ułożyć się w ładną całość np. proszę spojrzeć, na fragment gryfu z pierwszego rysunku, struna D !

I dźwięk - pusta struna - nutka d

II dźwięk - struna na I progu - nutka dis

III dźwięk - struna na II progu - nutka e

IV dźwięk - struna na III progu - nutka f

V dźwięk - struna na IV progu - nutka fis/ges

VI dźwięk - struna na V progu - g ! !!

A przy strojeniu właśnie strun, dociska się strunę d na piątym, aby można było porównać ją z pustą struną g, czyli zgadza się to co napisałem :) przeskakując na obrazek z drugą częścią gryfu widzimy, że na VI progu mamy gis / a/ b/h/c itd....czyli jak widać przełożenie tego co mówiłem w praktyce jednak jest :)

6) Pozostaje jeszcze jedna **BARDZO WAZNA KWESTIA** jaką jest **długość trwania dźwięków w muzyce.**

Chodzi o to, jak długo dana nutka ma brzmieć, po jakim czasie mamy uderzać w następną.

Zanim do podziału nut dojdziemy warto wspomnieć o takcie. Takt - w muzyce, jest jak zdanie w języku polskim:) musi się w nim zawierać odpowiednia ilość znaków, aby był taktem. W zależności od tego czy jest to walczyk, polonez, marsz, takt może być np na $3/4$; $3/8$; $4/4$; $5/4$; $2/4$. Każdy takt zaczyna się i kończy "kropką" w postaci kreski taktowej, czyli po prostu pionowej kreski "|" (proszę spojrzeć na zapis melodii przykładowej który jest powyżej w poradniku)

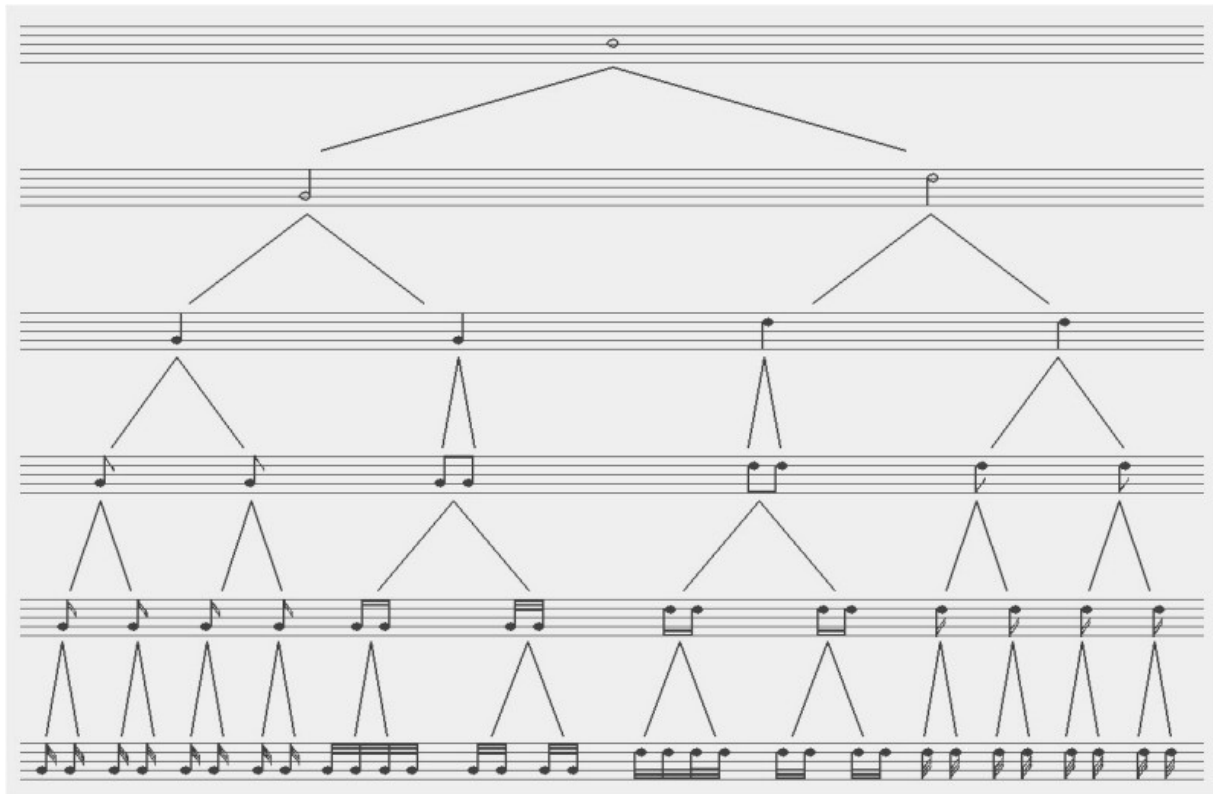
Co oznaczają poszczególne "ułamki" ? (bo tak to w zapisie nutowym nawet wygląda, taki "ułamek" przy kluczu wiolinowym/basowym)

Np. $3/4$ - takt w którym muszą znajdować się 3 ćwierćnuty - lub ich równowartość

$3/8$ - takt w którym muszą być 3 ósemki - lub ich równowartość

Innymi słowy, pierwsza liczba mówi o tym "ile" a druga "czego" ma być w każdym takcie.

Teraz załączam obrazek, który znajduje się w każdym podręczniku do muzyki na okładce, lub gdzieś z tyłu, którego 90 % dzieci czytających go, nie rozumie :)

zaczynamy !

I rząd - "cała nuta" - wypełnia cały takt na 4/4 lub 8/8 jak kto woli. Grając liczymy (1,2,3,4 - następny takt)

II rząd - "półnuta" - trwa tyle co , połowę z tego co cała nuta jak nie trudno zauważyć (liczymy 1,2 następny takt/nuta)

III rząd - "ćwierćnuta" - trwa tyle co 1/4 całej nuty, połowa tego co półnuta, w takcie na 3/4 muszą znaleźć się takie 3

IV rząd - "ósemka" - na całą nutę wchodzi takich 8 (stąd nazwa:))

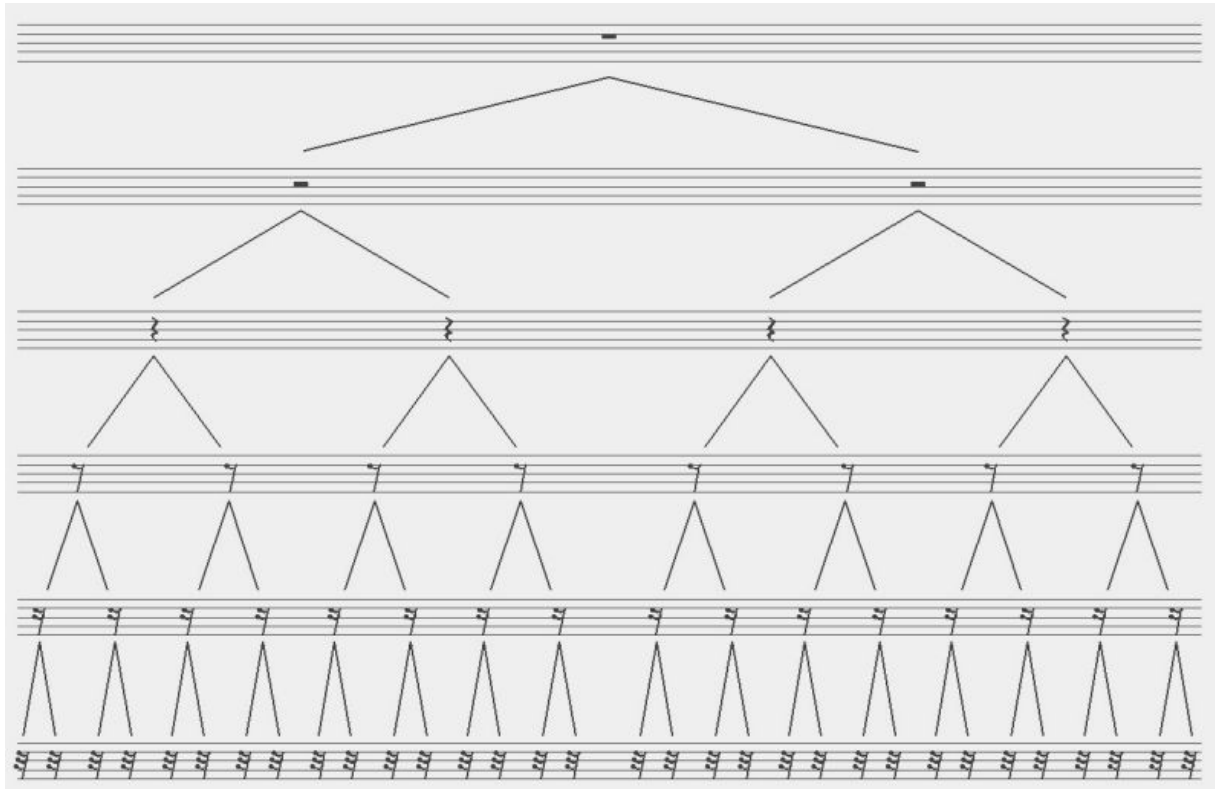
V rząd - "szesnastka" - ma wartość jak nie trudno się domyśleć połowę mniejszą od ósemki, trwa 1/16 tego co cała nuta

VI rząd - "trzydziestodwójka" - analogicznie, jeszcze krótsza nutka o połowę od szesnastki

wszystko jak widać jest matematycznie zgodne, bo tak w muzyce być musi ! możecie sobie policzyć :) dowolny takt, dowolnego utworu, zawsze nutki muszą się zgadzać z metrum. Nutka z każdego kolejnego rzędu trwa po prostu o połowę krócej niż następna nuta z kolejnego rzędu.

7) Pauzy

Poza nutkami, oznaczającymi konkretne dźwięki w muzyce występują też "przerwy" - pauzy, czyli konkretna wartość "ciszy" w utworze mówiąc łąpatolicznie, podobnie jak z nutami jest pauza "całonutowa" , "półnutowa" , "ćwierćnutowa" itd itd.. wszystko analogicznie do tego co powyżej :) przez okres pauzy - nie gramy nic, a wyglądają one tak :

Wszelkie pytania proszę kierować bezpośrednio w temacie, wytłumaczę każdą niejasność , służę pomocą. Życzę wytrwałości ;-)

Mile widziane recenzje.